

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

*Hij die is afgedaald is dezelfde als hij die opsteeg,
tot boven de hemelsferen, om alles met zijn aanwezigheid te vullen.*

Efeziërs 4:10

Het is bijna zover: donderdag vieren vele christenen over de hele wereld Hemelvaartsdag. We zijn vaak geneigd om de Hemelvaart van Jezus te zien als een moment van afscheid. Want is dat niet wat er gebeurt met Hemelvaart? Dat ene moment, dat hen zo plotseling overvalt. Ze hebben zojuist nog met elkaar gepraat. Maar dan ineens wordt Jezus onttrokken aan de blik van zijn leerlingen. Lucas vertelt erover in het boek Handelingen: de fysieke afstand die dan ontstaat, de leegte die hun meester achterlaat, totdat het feest van Pinksteren aanbreekt.

“Na zijn lijden en dood heeft hij hun herhaaldelijk bewezen dat hij leefde; gedurende veertig dagen is hij in hun midden verschenen en sprak hij met hen over het koninkrijk van God” (Hand 1:3). Het is niet van horen zeggen. De leerlingen hebben het met hun eigen ogen gezien. Hoe Jezus in hun midden verscheen. Veertig dagen lang trekken ze samen op. Jezus doet wat hij altijd deed: Hij vertelt hun over het koninkrijk van God, hij leert hun hoe ze bidden moeten en breekt het brood. Ze luisteren naar zijn woorden, zijn stem die zo vertrouwd is. Heel dicht is Hij bij hen. Tot die veertigste dag.

Jezus heeft hen juist verteld dat ze naar Jeruzalem moeten gaan en dat ze daar moeten wachten totdat de kracht van de Geest over hen zal komen. Ze zitten vol met vragen. Wanneer zal dat dan gebeuren? Zult U in deze tijd nog het koninkschap van Israël herstellen? Niet alleen toen, maar tot op vandaag is dat een vraag die mensen bezig kan houden. Wanneer zal de jongste dag aanbreken? Zullen wij het nog meemaken dat God door Jezus niet alleen Israël, maar deze hele wereld zal herstellen? Dat Gods koninkrijk van vrede en recht hier op aarde wordt gevestigd. Hemel en aarde die elkaar raken. Vrede voor de mensen...Het antwoord van Jezus is opmerkelijk. In de grondtekst staat er: ‘het komt jullie niet toe om de tijden te weten’. Alsof Jezus zeggen wil: alleen jullie Vader in de hemel weet wanneer al deze dingen zullen gebeuren. Houd je bezig met wat je nu te doen staat. Ga naar Jeruzalem, en wacht daar op de Heilige Geest. Maar Jezus is nog niet uitgesproken of Hij verdwijnt voor hun ogen. Er is een wolk om Hem heen, en daarna zien ze Hem niet meer. Ze staren naar de hemel.

Het moet verwarrend zijn geweest: wat hebben ze nu juist gezien? Wat is hen nu eigenlijk overkomen? Daarom zijn er engelen, boodschappers, die uitleg geven. Hun meester Jezus, zo vertellen ze, zal op dezelfde wijze weer terugkeren. Hij die vanuit hun midden opsteeg naar de hemel zal op dezelfde wijze weer terugkeren.

Van tijd tot tijd hebben we zulke boodschappers nodig. Mensen, engelen, een stem die ons eraan herinnert: Hij is nog steeds dezelfde. En Hij zal terugkeren naar deze wereld. Want er zijn momenten dat Jezus afwezig lijkt, ver weg achter de wolken. De tijden van tegenslag, de dagen waarop de gedachten over elkaar heen buitelen omdat je zijn nabijheid niet ervaart. En je bij alle ellende in deze wereld afvraagt: waar is dan uw genezende hand?

*Hoe is Hij aanwezig in ons leven?
Is die hemel werkelijk zo ver weg?*

Bij deze vragen wil ik vandaag stilstaan. Als we door de ogen van Paulus naar de Hemelvaart van Jezus kijken, dan zien we een heel ander accent. Want Paulus verbindt in de Efezebrief de Hemelvaart van Jezus met de groei en de opbouw van de gemeente. En opnieuw gaat het daarbij om de kerk als levend lichaam van Christus. Als Paulus hier in ons midden zou zijn, dan zou hij waarschijnlijk zeggen dat kerk het levende bewijs is dat Jezus nog steeds aanwezig is. De kerk als de plaats waar de opgevaren Heer door zijn Geest aanwezig is. Dat is een perspectief dat we soms kwijt zijn geraakt.

Wanneer we de uitspraken van Paulus in de verzen 7-10 willen begrijpen, moeten wij kijken naar het grotere geheel, naar de verzen 1-16. We hebben het vorige week gelezen met elkaar: aan het begin van Efeziërs 4 herinnert Paulus de Efeziërs aan de roeping die elke christen heeft ontvangen. In vers 2 en 3 spoort Paulus hen dan ook aan om bescheiden, zachtmoedig en geduldig met elkaar om te gaan. En aan ieder is de taak gegeven om de eenheid te bewaren door de samenbindende kracht van de vrede. In vers 16 komt Paulus opnieuw terug op die eenheid en vat hij het als volgt samen: "ieder deel draagt naar vermogen bij tot de groei van het lichaam, dat zo zichzelf opbouwt door liefde". Wat een mooi beeld is dat voor de kerk: samengehouden door vrede, opgebouwd door liefde.

Maar in het middengedeelte, vanaf vers 7, brengt Paulus de Hemelvaart van Jezus ter sprake. Voor Paulus is de opbouw van de kerk onherroepelijk verbonden met de Hemelvaart van Jezus. Laten we die verzen nog eens lezen met elkaar: "Aan ieder van ons is genade geschonken naar de maat waarmee Christus geeft. Daarom staat er: 'Toen hij opsteeg naar omhoog, voerde hij gevangenen mee, en schonk hij gaven aan de mensen'" (Ef 4:7-8). In vers 8 citeert Paulus Psalm 68:19.

*U voerde gevangenen mee,
eiste gaven van opstandige mensen,
en steeg op naar uw woning, Heer, onze God.*

In deze Psalm wordt God voorgesteld als de rechtvaardige koning die uit de hemel is neergedaald om zijn mensen te bevrijden. Prachtig zoals deze Psalm Gods bevrijdende kracht in één vloeiende beweging verhaalt: Hij daalt af tot in deze wereld om de strijd aan te binden met zijn tegenstander. En wanneer Hij het kwaad overwonnen heeft en de zege heeft behaald, stijgt Hij weer op naar zijn hemelse woning.

Het is een beeld dat bij de mensen in Efeze ongetwijfeld het beeld heeft opgeroepen van Romeinse keizers, die vol glorie de stad binnentrekken na een veldslag. Als teken van de overwinning brachten ze oorlogsbuit mee, die niet alleen bestond uit goederen maar ook uit de soldaten van de tegenstander die zij tot krijgsgevangenen hadden gemaakt. Aan de kant van de weg stonden de mensen de koning toe te juichen en ontvingen zij uit de hand van de koning buitgemaakte goederen. Ze deelden dus in de buit. Ook al hadden ze zelf niet meegevochten in de strijd.

Dat beeld roept Paulus op door hier Psalm 68:19 te citeren. Nu is het je misschien opgevallen dat Paulus Psalm 68 niet heel nauwkeurig lijkt te citeren. Want in Psalm 68 staat er: "hij eiste gaven van opstandige mensen". Maar in Efeziërs 4:8 lezen we: "Hij schonk gaven aan de mensen". Nemen tegenover geven. Toch is de tegenstelling minder groot dan we op het eerste gezicht zouden denken. In de tijd van Paulus circuleerden er ook Aramese vertalingen van de Bijbel, de taal die Jezus sprak. In die Aramese vertalingen werd de Hebreeuwse brontekst niet altijd letterlijk weergegeven, maar werd er opnieuw verteld wat het vers betekent. Een vertaling dus die invult en interpreteert. Hier lijkt de betekenis toch vooral te zijn dat de gaven die de koning heeft opgeëist van zijn vijand aan de mensen werden geven aan de kant van de weg, die zo delen in de buit.

Dit beeld past Paulus toe op Jezus, waardoor het een heel nieuwe betekenis krijgt. Hij is altijd dezelfde! Jezus die afdaalde naar deze wereld is dezelfde als Hij die opsteeg naar de hemel. Besef je wel dat Hij altijd dezelfde is en blijft? Dat Hij nog steeds aanwezig is in ons leven? Hij is dieper afgedaald in deze wereld dan wie dan ook. Hij daalde af tot in het diepste donker, als een graankorrel stierf Hij in de aarde. Op het kruis, in die beklemmende verlatenheid, in eenzaamheid die niet te bevatten is, overwon Hij de dood. Op kruis versloeg Hij de vijand. Diezelfde Jezus is nu zo verheven boven alles. Hij staat boven alle machten, boven alles wat geschapen is. Boven de hemelsferen, de sterrenstelsels, engelen en alle machten machten. Of beter nog zoals Paulus het zegt in vers 10: "opdat Hij alles zou vervullen". Met Jezus die boven alles is verheven, en ons zegent met gaven en zegeningen. Daar begon Paulus zijn brief mee:

Gezegend zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, die ons in de hemelsferen, in Christus, met talrijke geestelijke zegeningen heeft gezegend (Efeziërs 1:3).

De hele schepping is vol van Hem. Jezus heeft zich niet teruggetrokken uit deze wereld, maar Hij vervult haar. Overal is Hij aanwezig. Daarom staat er in het boek Handelingen ook dat er een wolk verschijnt. In de Bijbel zijn wolken beeld van de heerlijkheid van God. Er verschijnt een wolk die Jezus onttrekt aan de blik van de leerlingen, omdat hij binnentreedt in Gods heerlijkheid.

Maar Hij is nog steeds dezelfde, immer en altijd dezelfde. Door zijn Geest is Hij nog steeds aanwezig in deze wereld. Heel de schepping is vervuld van Hem. Je kunt Hem zien in de bomen en in de wind, in het graan dat groeit, de bossen en de weiden, in de goedheid tussen mensen. Hemelvaart is geen afscheid. Jezus steeg op naar de Vader, om vervolgens zijn Geest in heel de schepping uit te zaaien en alles te vervullen. Zo wil Hij leven in ons. Denk aan dat beeld van die zegenvierende koning en de mensen langs die weg die mogen delen in de buit. Zo heeft Jezus ons de volheid van het leven geschonken nadat hij al het kwaad overwonnen heeft.

Voor Paulus is de kerk bij uitstek de plaats waar de liefde van Christus aanwezig is. Want dezelfde Christus die is neergedaald en is opgestegen – zo schrijft Paulus in vers 11 – heeft apostelen aangesteld, maar ook profeten, evangelieverkondigers, herders en leraren om de heiligen, zij die geloven toe te rusten tot zijn dienst. Jezus heeft door zijn Geest zijn gaven uitgedeeld aan al zijn mensen. In ieder van ons wil Hij wonen en heeft

hij gaven geschonken; gaven die je inzetten mag voor de opbouw van zijn kerk. Als je dat bedenkt: dat Hij in ieder van ons persoonlijk aanwezig is door zijn Geest, ondanks onze verschillende persoonlijkheden en achtergronden. Dat Hij leeft in ieder lid van de gemeente. En dat wij elkaar – zo aanvullend in onze gaven – samen mogen toegroeien naar Hem: naar Jezus die het hoofd is en allen vervullen wil met zijn Geest. Als je zo naar de kerk kunt kijken, wat is de kerk dan een geschenk! Want kerk is overal waar mensen in zijn Geest samen op weg gaan.

Hemelvaart is geen afscheid. Jezus laat ons niet aan ons lot over. Zoals Hij in deze wereld nedergedaald is, zo stijgt hij ook weer op naar de Vader. Maar Hij schenkt ons zijn Geest zodat ons spreken, denken en doen van Hem vervuld wordt. In zijn kracht mogen we samen bouwen aan een stukje hemel op aarde, waar mensen ervaren mogen wat Hij zei, wat Hij deed, wie Hij was, hoe hij deze hele wereld bevrijden zal. Steeds weer zaait hij door zijn Geest de hoop in onze harten. En overal waar alles doordrongen raakt van zijn liefde, daar is Hij werkelijk onder mensen aanwezig. Jezus is de Aanwezige, de Levende. Hij is je nabij, en Hij wil leven in jouw hart. Op de meest innige wijze herinnert zijn Geest ons eraan wat ons te doen staat: zijn gemeente te zijn waar de liefde van Christus woont in de harten van de mensen. Hij zal er altijd zijn: vandaag, morgen en altijd. Tot de dag waarop Hij opnieuw zal neerdalen op de wolken om deze wereld voor eens en altijd te vernieuwen. Zodat zijn vrede voltooid zal worden en heel deze wereld nieuw zal zijn.

Gezegend zij Christus!

Aan Hem zij alle lof, eer en dank!

Amen.